

Marija Gordić, bibliotekar savetnik

mgordic@kg.ac.rs

Vesna Abadić, bibliotekar savetnik

vesnaa@kg.ac.rs

Univerzitetska biblioteka u Kragujevcu

НАУЧНИ РАД

УДК:027.7:[001.891:004(497.11)

<https://doi.org/10.63356/baz.2026.003>

UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA U KRAGUJEVCU U INFRASTRUKTURI NAUČNE KOMUNIKACIJE

Sažetak: Savremena uloga univerzitetskih biblioteka u eri otvorene nauke ogleda se u transformisanju akademske zajednice od tradicionalne ka digitalno orijentisanog. Polazeći od, sada već standarda, da univerzitetske biblioteke više ne zasnivaju svoj rad na cirkulaciji i arhiviranju bibliotečke građe, već se svojim angažovanjem pozicioniraju kao **infrastrukturne tačke u naučnoj komunikaciji**, u radu će se predstaviti svi vidovi informacionih usluga koju nudi Univerzitetska biblioteka u Kragujevcu¹ (UBKG). Rad će se fokusirati na deskripciju i važnost postojanja procesa uvođenja i primene autorskih identifikatora (ORCID, Scopus AuthorID, ResearcherID), identifikatora publikovanih radova i monografija i posredovanje u procesima vidljivosti i citiranosti naučnih rezultata.

Kroz studiju slučaja UBKG pokušano je da se sveobuhvatno objasni zbog čega se ova, ali i srodne ustanove smatraju čvorištima akademskih zajednica i to u **izmenjenom, informaciono-posredničkom obliku. U ovakvom okruženju**, stručnost bibliotekara koji upravljaju infrastrukturom naučne komunikacije postaje imperativ kada se govori o evaluaciji naučnih rezultata i međunarodnoj vidljivosti akademske zajednice.

Ključne reči: univerzitetske biblioteke, naučna komunikacija, autorski identifikatori, citiranost, informacioni servisi

¹ Univerzitetska biblioteka u Kragujevcu <https://www.ub.kg.ac.rs/>
(pristupljeno 26.01.2026)

UVOD

Pozicija univerzitetskih biblioteka u akademskoj zajednici u današnjem vremenu znatno je promenjena. Ubrzavanje digitalizacije, razvoj otvorene nauke² i sve obuhvatnija dostupnost elektronskih izvora izlaze iz tradicionalnih institucionalnih okvira utičući na to da biblioteke postaju srce akademske zajednice. U takvim viđenjima, polazi se od pojednostavljene pretpostavke da fizički prostor biblioteka gubi na značaju, pa se nedvosmisleno dovodi u pitanje i aktuelnost bibliotekarstva u savremenom akademskom ambijentu. Međutim, ovakav pristup već dugo ostaje na nivou neutemeljenih osnova, jer zapostavlja fundamentalne izmene u razvoju, organizaciji, vrednovanju i distribuiranju nauke i znanja uopšte.

Danas se savremena akademska korespondencija zasniva na složenoj mreži infrastrukture podataka, za razliku od ranijeg imperativnog cilja, koji se fokusirao na pukoj dostupnosti publikacija. Identifikatori autora, radova i institucija, kao i mehanizmi evaluacije, postaju obavezni elementi u poslovima biblioteka. Ovo pomeranje prioriteta rada sa fizičkih fondova na protok podataka u digitalnom okruženju, ne predstavlja osporavanje postojanja i uloge biblioteka, već njihovu transformaciju u funkcionisanju, koja se dešava u skladu sa zakonom³ i nacionalnim standardima⁴ koji regulišu ovu oblast. Biblioteke se svojim delovanjem mogu odrediti kao najčvršće i nezaobilazne karike u akademskoj komunikaciji, jer intenzivno neguju ulogu posrednika između istraživača, potrebne literature, naučnog rada, izdavača, citatnih baza i sistema evaluacije. Centralna premisa ovog rada jeste da univerzitetske biblioteke ostaju čvorišta univerzitetskih zajednica, isključivo zahvaljujući ovom vidu transformisanja svoje angažovanosti. Primer uspešne prakse i dokaz ovim tvrdnjama je Univerzitetska biblioteka u Kragujevcu, koja je u poslednjim godinama svog rada razvila niz poslova u vezi sa informacionim servisima koji korespondiraju sa autorskim i institucionalnim identifikatorima kao i identifikatorima publikacija. Ne manje značajni i razrađeni poslovi oko bibliometrijske podrške istraživačima pozicionirali su UBKG na zavidno me-

² Platforma za otvorenu nauku https://nitra.gov.rs/images/nauka/TONuS-Platforma_2.0-Final.pdf (pristupljeno 26.01.2026)

³ Закон о библиотечко-информационој делатности (Република Србија: Службени гласник РС 52/11, 2011), чл. 12, 14, https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3047 (pristupljeno 29.01.2026)

⁴ Pravilnik o nacionalnim standardima za obavljanje bibliotečko-informacione delatnosti (Republika Srbija: Službeni glasnik RS br. 39/13, 2013) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2013/39/1> (pristupljeno 29.01.2026)

sto značajnog učesnika u istraživačkom prostoru, prvenstveno na matičnom univerzitetu, ali i šire.

2. UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA AKADEMSKOM EKOSISTEMU

Trenutni akademski eko-sistem živi na nezaustavljivoj digitalizaciji i internacionalizaciji, vrednovanju i numeričkim pokazateljima naučnog izdavaštva. Tako su interoperabilnost i standardizacija podataka postali neophodni uslovi naučne relevantnosti. Globalna vidljivost naučnih i stručnih podataka uz instrumente u proceni naučnog učinka (heterocitati, indeksi uticaja – IF⁵ i drugi oblici rangiranja) predstavlja preduslove u metodologijama koje su zasnovane na metrikama. Pored toga, opšte su prisutni identifikatori autora, institucija i publikacija, koji omogućavaju tačno uvezivanje istraživača sa njihovim radovima i ustanovom u kojoj rade. Pojam trajnog identifikatora – Persistent Identifier (PI ili PID) datira od sredine devedesetih godina prošlog veka⁶ i označava dugotrajnu i pouzdanu referencu nekog digitalnog objekta na internetu, nezavisnu od njegove promene fizičke lokacije. Korišćenje već dobro poznatih identifikatora kao što su DOI⁷, ORCID⁸, Scopus AuthorID⁹, ResearcherID¹⁰ i ROR¹¹ omogućavaju usaglašenost između različitih sistema, baza podataka i platformi za evaluaciju nauke¹². Bez ovih standardnih metapodataka trenutna naučna komunikacija ne bi mogla da funkcioniše na način koji je potreban i održiv u globalnim okvirima.

⁵ Faktor uticaja (eng. Impact factor IF), <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-funding-analytics/journal-citation-reports/publishers/first-time-publishers/> (pristupljeno 26.01.2026)

⁶ Juha Hakala, Persistent Identifier- an overview, https://www.academia.edu/77589367/Persistent_identifiers_an_overview (pristupljeno 27.01.2026)

⁷ Digital Object Identifier – DOI, <https://www.doi.org/> (pristupljeno 27.01.2026)

⁸ Open Researcher and Contributor Identifier – ORCID, <https://orcid.org/> (pristupljeno 27.01.2026)

⁹ Scopus Author ID <https://www.scopus.com/> (pristupljeno 27.01.2026)

¹⁰ ResearcherID <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-discovery-and-referencing/web-of-science/wos-researcher-profiles/> (pristupljeno 27.01.2026)

¹¹ Research Organization Registry - ROR <https://ror.org/> (pristupljeno 27.01.2026)

¹² Research and innovation, https://commission.europa.eu/research-and-innovation_en (pristupljeno 27.01.2026)

Sve navedene okolnosti uticale su na transformisanje rada biblioteka i pristupa zahtevima korisnika, pa su zahvaljujući ovakvom okruženju univerzitetske biblioteke preuzele ulogu informacionih posrednika. U skladu sa pomenutim promenama, profesionalni identitet bibliotekara se promenio na način da bibliotekar više nije isključivo arhivator, ditributer i katalogizator bibliotečke građe i izvora, već informacioni stručnjak koji razume matricu, principe i mehanizme koji su u vezi sa naučnim evaluacijama.

3. DOI KAO INFRASTRUKTURNI METAPODATAK NAUČNE KOMUNIKACIJE

Identifikator digitalnog objekta: članka u časopisu, monografija, zbornika radova ili skupa podataka (Digital Object Identifier – DOI), konstituisala je agencija Crossref¹³. Ona održava sistem DOI brojeva i čuva podatke o izdavaču i lokaciji dokumenta i u upotrebi je od 2000. godine¹⁴. Široko rasprostranjen, DOI predstavlja jedan od istaknutih perzistentnih identifikatora u pronalaženju, pristupu i dugoročnoj dostupnosti naučnim radovima na globalnom nivou¹⁵. Takođe, obraćajući pažnju na bibliotečku praksu, može se reći da svojim postojanjem olakšava rad bibliotekara u određivanju indeksa heterocitiranosti, autentifikaciji metapodataka radova i slično. Konačno, njegov oblik (prefiks/sufiks) rezultat je standardizacije u polju metrike.

Godine 2020, UBKG je potpisala ugovor, kao posrednik, za potrebe izdavačkih jedinica u okviru Univerziteta u Kragujevcu, sa neprofitnom organizacijom Crossref, čime se obavezala da izvršava poslove u vezi sa formiranjem i aktivacijom budućih identifikatora. Biblioteka je dobila svoj jedinstveni prefiks 10.46793, koji joj je omogućio prepoznatljivost u Crossref zajednici. Uspela je da razvije i održi sistem dodele DOI brojeva kao deo šire izdavačke i informacione infrastrukture. Do februara 2026. godine UBKG je ukupno dodelila: 5.724 DOI broja za radove iz tematskih zbornika ili zbornika sa naučnih skupova, 4.135 brojeva za radove iz časopisa i 826 iz monografija, što trenutno iznosi 10.235 dodeljenih brojeva¹⁶. Uobičajena praksa izdavača časopisa je da mogu

¹³ Crossref. <https://www.crossref.org/> (pristupljeno 27.01.2026)

¹⁴ Digital Object Identifier - DOI https://www.doi.org/doi_handbook/1_Introduction.html (pristupljeno 27.01.2026)

¹⁵ Liu, J. Digital Object Identifier (DOI) Under the Context of Research Data Librarianship, *Journal of eScience Librarianship*, Vol. 10, No. 2, 2021. <https://doi.org/10.7191/jeslib.2021.1180> (pristupljeno 04.02.2026)

¹⁶ DOI Participation Reports <https://www.crossref.org/members/prep/24947> (pristupljeno 04.02.2026)

da promene DOI provajdera ili se u nekom trenutku mogu da odluče da samostalno obavljaju ovaj posao. Posledica je promenljivost u broju serijskih publikacija kojima se dodeljuje ovaj identifikator. Sa dva časopisa koja nisu više deo ove zajednice, na DOI stranici¹⁷ Biblioteke evidentirano je 35 časopisa, a za još tri je postignut dogovor za dodeljivanje brojeva u novim sveskama.

Vidljivost i povećana citiranost radova koju DOI omogućava posredno je doprinela i pomaku u kategorizaciji kod većine od tih časopisa¹⁸ koju je objavilo Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija krajem 2025. godine. Ovo se naročito odnosi na radove iz društveno-humanističkih disciplina. Ne samo što su radovi citiraniji već je kategorizacija časopisa štampanih ćirilničnim pismom umnogome dostigla nivo koji do pre par godina njihovi izdavači nisu mogli ni da zamisle. Bez dosledne i standardizovane primene DOI sistema, naučne publikacije bi ostale ograničenog dometa i slabo povezane sa evaluacionim mehanizmima nauke.

Važno je istaći da se DOI servis Univerzitetske biblioteke u Kragujevcu ne ograničava na publikacije matičnog univerziteta. Naprotiv, usluge dodele i aktivacije DOI brojeva obuhvataju i publikacije sa drugih univerziteta i instituta iz Srbije, kao i privatnih udruženja i organizacija, čime se UBKG pozicionira kao nacionalno relevantna institucija. Ovaj koncept rada UBKG i ukupan broj dodeljenih i aktiviranih DOI brojeva treba posmatrati kao pokazatelj kredibiliteta koji ova biblioteka ima u akademskoj zajednici. Bitno je pomenuti da *Uputstvo za izdavače* kao prilog Javnog poziva za učešće u sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija u 2025¹⁹. godini definiše obaveznu upotrebu DOI broja i ORCID identifikatora u budućim publikacijama (zbornicima i časopisima), pa rast obima DOI servisa kod svih provajdera predstavlja neminovnost.

4. AUTORSKI ORCID PROFILI

Kako je naučna komunikacija s vremenom zauzimala sve više digitalnog prostora, realno je bilo očekivati da će se pojavljivati dodatni problemi. Identifikacija publikacija implicirala je rešavanje pouzdanog prepoznavanja au-

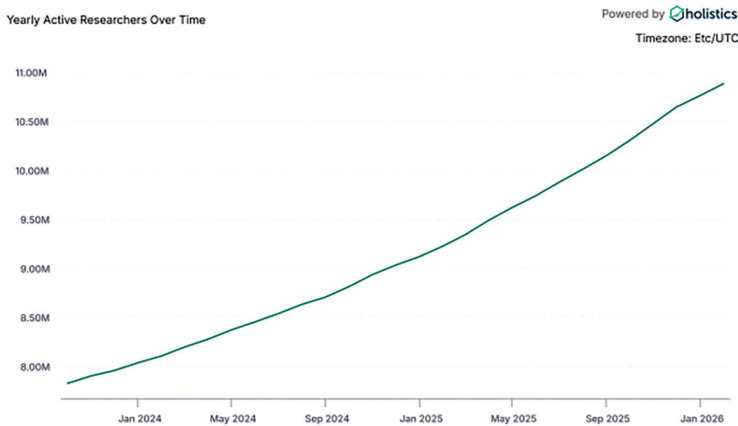
¹⁷ DOI UBKG, <https://doi.ub.kg.ac.rs/> (pristupljeno 26.01.2026)

¹⁸ KoBSON https://kobson.nb.rs/upload/documents/MNTR/Kategorizacija_casopisa/2025/2025.pdf (pristupljeno 28.01.2026)

¹⁹ Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija <https://nitra.gov.rs/cir/nauka/javni-pozivi-i-konkursi/javni-pozivi-i-konkursi?view=article&id=1199:javni-poziv-za-ucesece-u-sredstvima-ministrstva-nauke-tehnoloskog-razvoja-i-inovacija-u-2025-godini&c-aticid=18> (pristupljeno 28.01.2026)

tora. Problem nedoslednosti potpisivanja autorstava nametao se kao jedno od ključnih pitanja akademske vidljivosti, koja diktira vrednovanje univerziteta na različitim lestvicama. Sve kombinacije u navođenju imena autora i institucija sa kojih potiču i koje se tokom karijere često menjaju, kao i sama nacionalna i jezička pripadnost koja utiče na jezik objavljivanja, posledično se prenosi na disperziju naučnog opusa jednog istog autora. U tom smislu nije potrebno isticati da sve navedeno izaziva konfuziju i opadanje evaluacije istraživačkog rezultata.

Tranzicija ka otvorenoj nauci 2012. godine donosi ORCID²⁰ (Open researcher and contributor ID) identifikator. Prepoznat među istraživačima, široko je rasprostranjen i integrisan u brojnim sistemima. U pozadini sistema je istoimena neprofitna organizacija čiji je moto povezivanje istraživača sa njihovim istraživačkim podacima. Njegova interoperabilnost sa citatnim bazama, univerzitetskim i drugim repozitorijumima čini ga centralnim elementom u savremenoj infrastrukturi otvorene nauke²¹. ORCID omogućava istraživačima da samostalno kontrolišu i budu odgovorni za tačnost podataka koje navode u svojim profilima, što nije slučaj kada govorimo o komercijalnim identifikatorima. Identifikator je kreiran da bude u trajnoj upotrebi, a podaci koji se menjaju tokom karijere (afilijacija, država, predmet istraživanja, pa i prezime pod kojim se objavljuje) nisu ugrađeni u samu njegovu strukturu.

Porast aktivnih istraživača u periodu od 2024–2026.²²

²⁰ ORCID <https://orcid.org/> (pristupljeno 28.01.2026)

²¹ Gordić, M., Abadić, V. Primena jedinstvenog identifikatora autora : primer dobre prakse bibliotekara Univerzitetske biblioteke u Kragujevcu, Male biblioteke u velikom dijalogu za promene, str. 95-103, 2020.

²² ORCID Statistics <https://info.orcid.org/resources/orcid-statistics/>

Dijagram preuzet sa internet stranice ORCID Statistics²³ pokazuje kontinuirani i ubrzani rast korisnika ovog korisničkog servisa, a iz podataka vidimo da se trenutno beleži 10.9 miliona registrovanih ORCID autorskih profila, od početka januara 2026. godine²⁴.

Osetni porast registrovanih istraživača Univerziteta u Kragujevcu na platformi ORCID evidentiran je 2020. godine, kada su bibliotekari, u saradnji sa istraživačima, preuzeli ulogu administratora za veliki broj profila. U tom periodu se radilo na formiranju jedinstvenog univerzitetskog digitalnog repozitorijuma radova nastavnika i saradnika zaposlenih na Univerzitetu (SCIDAR)²⁵, pa je ORCID preuzet kao osnovni razlikovni element. Zahvaljujući svojoj obučenosti i brzini, bibliotekari iz fakultetskih biblioteka, kao i iz UBKG, uspešno su povezivali autore sa njihovim istraživačkim radovima i afilijacijama. Imajući u vidu tadašnji broj zaposlenih na Univerzitetu, u pitanju je bilo oko 1.250 profila, uključujući neaktivne, duple profile i profile istraživača koji su u međuvremenu penzionisani. Ključni moment je nastupio tokom 2022. godine, kada je uspostavljen temelj za budući nacionalni registar istraživača i registar naučno-istraživačkih organizacija u Republici Srbiji – portal eNauka²⁶. Svi aktivni istraživači mogu da se prijave na ovaj portal korišćenjem ličnog kredencijala ORCID profila. U pilot fazi realizacije eNauke, maja 2023, istraživači Univerziteta u Kragujevcu dobili su mogućnost da budu prvi korisnici sistema, u zadatom roku od mesec dana, kako bi se testirale funkcionalnosti. Podaci iz registra danas čine relevantan izvor informacija prvenstveno o zaposlenima, pa broj od 1.400 aktivnih istraživača ukazuje i na veći broj profila. Za verifikaciju, ažuriranje i eventualnu dopunu metapodataka naučnih rezultata koji su uneli sami autori, ili su rezultat automatskog preuzimanja rezultata iz definisanih izvora, zaduženi su tzv. NIO urednici (naučno-istraživačke organizacije urednici) na svakom fakultetu. Da bi sve bilo unificirano, urednici koriste uputstva iz Smernica²⁷. Treba pomenuti i da je ova uloga većinski dodeljena bibliotekarima, što još jednom pokazuje koliki uticaj imaju bibliotekari u evaluaciji nauke.

²³ ORCID Statistics, <https://info.orcid.org/resources/orcid-statistics/> (pristupljeno 28.01.2026)

²⁴ ORCID Statistics <https://orcid.org/statistics> (pristupljeno 28.01.2026)

²⁵ SCIDAR <https://scidar.kg.ac.rs/> (pristupljeno 05.02.2026)

²⁶ eNauka <https://enauka.gov.rs/> (pristupljeno 05.02.2026)

²⁷ Smernice za NO urednike <https://enauka.gov.rs/regres/#/resource/231ca5d5-572e-4e6b-af09-532be687fc2f> (pristupljeno 28.01.2026)

5. AUTORSKI IDENTIFIKATORI SCOPUS AUTHORID I RESEARCHERID

Citatne baze Scopus²⁸ i Web of Science²⁹ takođe podrazumevaju postojanje autorskih identifikatora kako pojedinaca, tako i institucija. Identifikatori koji funkcionišu u okviru komercijalnih citatnih baza, inicijalno služe za praćenje bibliometrijskih pokazatelja, naročito za istraživače zanimljivih, indeksa uticaja, i citiranosti radova. U praksi se često javljaju problemi sa profilima autora, automatski generisanim na nivou baze, što dodatno naglašava potrebu za stručnim angažovanjem bibliotekara. Istraživači se obraćaju univerzitetskim bibliotekama, kako bi dobili stručnu i nedvosmislenu pomoć oko ispravki dupliranih profila, sa tačnim ili zalutalim afilijacijama, kao i, ne tako retko, pogrešno oduzetim ili pridruženim radovima drugih autora koji se isto zovu ili prezivaju. Transliteracija imena (pogotovo sa slovima koja sadrže dijakritičke znake) nekada daje višestruke kombinacije imena i prezimena i postojanje više istraživačkih profila za jednu osobu. Zadatak bibliotekara UBKG je da samostalno ili u saradnji sa servisnim centrima isprave te nepravilnosti. U periodu od 2018. do kraja 2025. godine napravljeno je više stotina različitih intervencija u profilima u Scopus bazi. Ovaj posao je kontinuiran, a ispravke su uočljive posle par dana od momenta kada se dobije potvrda o primljenom zahtevu. Posledica ovakvog rada je sumiranje „rasutih“ podataka o citiranosti autora koji su u toku procesa napredovanja u akademskim okvirima.

Sem navedenog posla, univerzitetski bibliotekari pružaju podršku u tumačenju podataka u prikazanim bibliometrijama, omogućavajući istraživačima da podatke sagledaju u širem kontekstu. Svaki autor kome su ORCID, Scopus AuthorID i ResearchID idenifikatori pravilno i nedvosmisleno uređeni može sa sigurnošću očekivati lakšu povezanost i tačnu analizu naučnog opusa, čemu su u velikom broju slučajeva doprineli baš bibliotekari. Na kraju, opet zaključujemo da se uloga biblioteke vrlo jasno profiliše kao neizbežni entitet u savremenom istraživačkom eko-sistemu.

²⁸ Scopus citatna baza, www.scopus.com/search/form.uri?zone=TopNavBar&origin=null&display=basic (pristupljeno 28.01.2026)

²⁹ Web of Science цитатна база

https://apps.webofknowledge.com/WOS_GeneralSearch_input.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&SID=E6tI9KurXJsn2qddHDw&preferencesSaved= (pristupljeno 28.01.2026)

6. KOMUNIKACIJA SA ISTRAŽIVAČIMA I PITANJE CITIRANOSTI

Jedan od najsloženijih i najdelikatnijih elemenata vrednovanja naučnog rada u savremenoj komunikaciji u akademskim krugovima odnosi se na citiranost radova istraživača³⁰. Kada su rezultati naučnog istraživanja dosledno prikazani u publikacijama, smatra se da je broj citata koji se odnosi na ove publikacije legitimni indikator njihovog kvaliteta³¹. Citiranost se često tumači i kao objektivni pokazatelj naučnog uticaja. Poslednjih godina među istraživačima dominantne su inicijative da se metrike ne uzimaju kao jedini faktor uticaja, već da se one tumače u širem kontekstu povezanih elementa kao što se navodi u San Francisko deklaraciji o proceni istraživačkog rada³².

Mada o kvalitetu radova, rangiranju istraživača i njihovom napredovanju u akademskom životu odlučuju druge instance, uloga univerzitetske biblioteke je još jednom prepoznata kao neophodna tačka toka evaluacije naučnog izdavaštva. U praksi, komunikacija istraživača i bibliotekara Univerzitetske biblioteke u Kragujevcu započinje u trenutku kada se postavi pitanje vidljivosti i citiranosti publikacija. Bibliotekari u tom procesu obično objašnjavaju metodološke razlikovne elemente u citatnim bazama i pomažu u razumevanju ograničavajućih elemenata samih metrika. U najvećem broju slučajeva autori samostalno dolaze do metrika iz alternativnih izvora, poput Google Scholar³³, baze Research Gate³⁴ i sličnih, pa je često teško upariti različitosti rezultata sa „zvaničnim” izveštajem dobijenim u Biblioteci. Tumačenje Hiršovog indeksa (h-indeks)³⁵ kao pokazatelja naučne uspešnosti istraživača koji istovremeno uzima u obzir kako naučnu produktivnost istraživača merenu brojem objavljenih radova, tako i njihov uticaj, iskazan brojem citata koji poseduju,³⁶ još je

³⁰ Koler Povh, T., Žumer, M. Raziskave o vplivu odprtega dostopa na citiranost znanstvenih del, Vol. 56, pp. 325-342, 2012 <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=68435> (pristupljeno 03.02.2026)

³¹ Belić, B., Cincović, M. Metode naučnog rada, Novi Sad, Poljoprivredni fakultet, 2020. <http://polj.uns.ac.rs/sites/default/files/udzbenici/METODE%20NAU%20C4%8CNOG%20RADA%20udz.pdf> (pristupljeno 03.02.2026)

³² Declaration on Research Assessment – DORA, <https://sfedora.org/read/read-the-declaration-serbian/> (pristupljeno 12.02.2026)

³³ Google Scholar, <https://scholar.google.com/> (pristupljeno 12.02.2026)

³⁴ Research Gate, <https://www.researchgate.net/> (pristupljeno 12.02.2026)

³⁵ H-index, https://kobson.nb.rs/vrednovanje/vrednovanje/h_-_index.120.html (pristupljeno 12.02.2026)

³⁶ Isto.

jedna obaveza bibliotekara informatora. Ovako postavljen oblik kooperacije, na najjasniji način ističe da se univerzitetske biblioteke više ne mogu posmatrati na tradicionalni način, već kao agregatori poslova koji će obezbediti porast naučne vidljivosti i diseminaciju znanja, koja prevazilazi regionalni karakter.

7. ZAKLJUČAK

Funkcionisanje univerzitetskih biblioteka pokazuje da one nisu izgubile ulogu u akademskoj zajednici, već su je strateški izmenile u skladu sa zahtevima savremenog istraživačkog okruženja. Iako su aktivnosti bibliotekara često nevidljive krajnjim korisnicima, ciljani uticaj na bibliometrijske podatke je nedvosmislen i neupitan. Studija slučaja Univerzitetske biblioteke u Kragujevcu, kao primer dobre prakse, pokazuje da, kroz sistem dodele DOI brojeva, primenu autorskih identifikatora i podršku istraživačima, biblioteka funkcionise kao važna karika savremene naučne komunikacije, a bibliotekar postaje aktivni koautor u naučnoj komunikaciji. Stoga se može zaključiti da se uloga univerzitetskih biblioteka ne treba posmatrati isključivo kroz prizmu tradicije ili simbolike, već kroz njihovu realnu poziciju u odnosu na savremene prakse naučnog vrednovanja. Dok god se biblioteke tretiraju kao tehnički servis, a ne kao strateški akter u upravljanju naučnim informacijama, postoji rizik da evaluacioni sistemi ostanu metodološki osiromašeni, iako numerički precizni.

LITERATURA I IZVORI

1. Belić, B., Cincović, M. Metode naučnog rada, Novi Sad: Poljoprivredni fakultet, 2020. <http://polj.uns.ac.rs/sites/default/files/udzbenici/METODE%20NAU%C4%8CNOG%20RADA%20udz.pdf> (pristupljeno 03.02.2026)
2. Commission Evropa https://commission.europa.eu/research-and-innovation_en (pristupljeno 27.01.2026)
3. Crossref. <https://www.crossref.org/> (pristupljeno 27.01.2026)
4. Declaration on Research Assessment – DORA, <https://sfedora.org/read/read-the-declaration-serbian/> (pristupljeno 12.02.2026)
5. Digital Object Identifier <https://www.doi.org/> (pristupljeno 27.01.2026)
6. DOI UBKG, <https://doi.ub.kg.ac.rs/zbornici/> (pristupljeno 26.01.2026)
7. eNauka, <https://enauka.gov.rs/> (pristupljeno 05.02.2026)
8. Faktor uticaja (eng. Impact factor IF) <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-funding-analytics/>

- journal-citation-reports/publishers/first-time-publishers/ (pristupljeno 26.01.2026)
9. Gordić, M., Abadić, V. Primena jedinstvenog identifikatora autora : primer dobre prakse bibliotekara Univerzitetske biblioteke u Kragujevcu, Male biblioteke u velikom dijalogu za promene, Beograd: Bibliotekarsko društvo Srbije, str. 95-103, 2020.
 10. Google Scholar, <https://scholar.google.com/> (pristupljeno 12.02.2026)
 11. Hakala, J. Persistent Identifier- an overview, https://www.academia.edu/77589367/Persistent_identifiers_an_overview (pristupljeno 27.01.2026)
 12. H-index, https://kobson.nb.rs/vrednovanje/vrednovanje/h_-_index.120.html (pristupljeno 12.02.2026)
 13. KoBSON https://kobson.nb.rs/upload/documents/MNTR/Kategorizacija_casopisa/2025/2025.pdf (pristupljeno 28.01.2026)
 14. Koler Povh, T., Žumer, M. Raziskave o vplivu odprtega dostopa na citiranost znanstvenih del, Vol. 56, pp. 325-342, 2012 <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=68435> (pristupljeno 28.01.2026)
 15. Liu, J. Digital Object Identifier (DOI) Under the Context of Research Data Librarianship, Journal of eScience Librarianship, Vol. 10, No. 2, 2021. <https://doi.org/10.7191/jeslib.2021.1180> (pristupljeno 04.02.2026)
 16. Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija <https://nitra.gov.rs/cir/nauka/javni-pozivi-i-konkursi/javni-pozivi-i-konkursi?view=article&id=1199:javni-poziv-za-ucesce-u-sredstvima-ministrstva-nauke-tehnoloskog-razvoja-i-inovacija-u-2025-godini&catid=18> (pristupljeno 28.01.2026)
 17. Nacionalni portal otvorene nauke <http://www.open.ac.rs/> (pristupljeno 27.01.2026)
 18. Open Researcher and Contributor Identifier – ORCID, <https://orcid.org/> (pristupljeno 27.01.2026)
 19. ORCID <https://orcid.org/> (pristupljeno 27.01.2026)
 20. ORCID Statistics <https://orcid.org/statistics> (pristupljeno 27.01.2026)
 21. Platforma za otvorenu nauku https://nitra.gov.rs/images/nauka/TONuS-Platforma_2.0-Final.pdf (pristupljeno 26.01.2026)
 22. Pravilnik o nacionalnim standardima za obavljanje bibliotečko-informacione delatnosti (Republika Srbija: Službeni glasnik RS br. 39/13, 2013) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2013/39/1> (pristupljeno 29.01.2026)
 23. Research Gate, <https://www.researchgate.net/> (pristupljeno 12.02.2026)
 24. ResearcherID <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and->

- academic-research/research-discovery-and-referencing/web-of-science/wos-researcher-profiles/ (приступљено 27.01.2026)
25. Research and innovation https://commission.europa.eu/research-and-innovation_en (приступљено 27.01.2026)
26. Research Organization Registry - ROR <https://ror.org/> (приступљено 27.01.2026)
27. SCIDAR <https://scidar.kg.ac.rs/> (приступљено 05.02.2026)
28. Scopus Author ID <https://www.scopus.com/> (приступљено 27.01.2026)
29. Scopus citatna baza,
30. www.scopus.com/search/form.uri?zone=TopNavBar&origin=null&display=basic (приступљено 28.01.2026)
31. Univerzitetska biblioteka u Kragujevcu - UBKG. <https://www.ub.kg.ac.rs/> (приступљено 26.01.2026)
32. Закон о библиотечко-информационој делатности (Република Србија: Службени гласник РС 52/11, 2011), чл. 12, 14, https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=3047 (приступљено 29.01.2026)
33. Web of Science citatna baza, https://apps.webofknowledge.com/WOS_GeneralSearch_input.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&SID=E6tI9KurXJsn2qddHDw&preferencesSaved= (приступљено 28.01.2026)

Marija Gordić, Librarian Advisor

mgordic@kg.ac.rs

Vesna Abadić, Librarian Advisor

vesnaa@kg.ac.rs

University Library in Kragujevac

THE UNIVERSITY LIBRARY IN KRAGUJEVAC IN THE INFRASTRUCTURE OF SCIENTIFIC COMMUNICATION

Summary: The contemporary role of university libraries in the era of open science is reflected in the transformation of the academic community from a traditional to a digitally oriented one. Starting from the now-standard approach, where university libraries no longer base their work solely on the circulation and archiving of library materials, but rather position themselves as infrastructure points in scientific communication through their engagement, the paper will present all types of information services offered by the University Library in Kragujevac (UBKG). The paper will focus on the description and importance of the existence of the process of introduction and application of author identifiers (ORCID, Scopus AuthorID, ResearcherID), identifiers of published works and monographs and mediation in the processes of visibility and citation of scientific results.

Through the case study of UBKG, an attempt was made to comprehensively explain why these and related institutions are considered hubs of academic communities in a modified, information-intermediary form. In this environment, the expertise of librarians who manage the infrastructure of scientific communication becomes imperative when it comes to the evaluation of scientific results and the international visibility of the academic community.

Keywords: university libraries, scientific communication, author identifiers, citation, information services